

Budsjett 2023 / økonomiplan 2023-2026

Forslag til vedtak

1. Dokumentet «Budsjett 2023 / økonomiplan 2023-26» utgjør det overordna styringsdokumentet for den fylkeskommunale verksemda for åra 2023-26.
2. Driftsbudsjettet for 2023 vert vedteke i samsvar med det utsende grunnlaget og med følgjande endringar:

Opplæring	løyvi ng	vari g	eingo ng			
Undervisningsutstyr	30 mill		30 mill			
Miljøkoordinator	3	3				
Karriære Vestland	2		2			
Manger Folkehøgskule, reduisert nedtrekk	0,1		0,1			
Redusert adm. Innsparing, Hyssingen	0,5	0,5				
Skulefrukost	5	5				
Tiltak for å fanga opp ungdom som treng oppfølging	1		1			
Kultur, folkehelse og integrering						
Stord Ishall	15		15			
Moster 2024	8		8			
Sunhordland museum	2		2			
Vektløftar VM, Førde	7		7			
Prisjustering faste tilskot	2,75	2,7 5				
Astruptunet, planlegging mm	1,5		1,5			
Kode (p.g.a statleg auke)	1	1				
Bergen Nasjonale Opera	1,8		1,8			

Grieg kvartalet	1,5		1,5			
Kirkens bymisjon	0,34		0,34			
Språkkonferanse Nynorshuset Førde	0,2		0,2			
Trond Mohn Games	1		1			
Klimafestivalen	0,5		0,5			
Friluftsråda	2,6	2,6				
Mobile bibliotektenester	1,2	1,2				
Litteraturhuset Bergen	1	1				
Tilskot til idrettsarrangement	0,5	0,5				
Robin Hood-huset	0,8		0,8			
Bergen Veteranskipshavn	1		1			
Raftohuset	0,5	0,5				
Oppfølging folkehelseplan	1		1			
Næring						
Marin satsing	10		10			
Vaksdal Mølle museum	1,5		1,5			
Vite Meir	1,5	1,5				
Vest i Øst 2023	0,2		0,2			
Utbygging ladestasjonar	15		15			
Tour of Norway	0,5		0,5			
Tannhelse						
Kirkens Bymisjon, tannhelsepilot, papirlause	0,5	0,5				
Rekruttering/stabiliserin gsmidlar tannhelse	2,5	2,5				
Utstyr	2,5		2,5			

Samferdsle				Fond	Auka billettinntekter	Fondsmidler Miljøløfte til reduserte kollektivp risar
Vedlikeholdsløft vei	500			500		
Kollektiv kampanje, 40 % rabatt, 30 dagars kort	30		30			
Fast familierabatt alle dagar	2,5	2,5				
Enkeltbillett student, 60 % av vaksen bill	4	4				
Takstfrys buss/bane januar-juni	16		16			16
Tiltak bussjåfør rekrutering	1		1			
Auka ruteproduksjon, buss bane, særleg i rush	0	15			-15	
Ekstra ferje Jondal-Tørvikbygd, sommar	10	10				
Sum justert ramme	690,49	50,05	135,44	500	-15	16
Budsjettsaldering:						
Sum auka ramme				690,49		
Omdisponert fond til vegpakke				500		
Avsetnad til fond				89		
Redusert driftsoverskot frå 4,9% til ca 4,3				101,49		

3. Investeringsbudsjettet for 2023 vert vedteke i samsvar med det utsende grunnlaget.

4. Fylkestinget godkjenner nye låneopptak på 2 167,7 mill. kr.
5. Fylkestinget vedtek framlagt budsjettreglement.
6. Fylkestinget godkjenner økonomiplanen sine rammer for åra 2024-26, med den endring som kjem fram i merknad 10 om Masfjordbrua. Rammene vert lagt til grunn ved utarbeiding av økonomiplan for perioden 2024-2027.

Verbalpunkt

1. Det er eit stort behov for vedlikehald og eit tryggare fylkesvegnett. Det vert sett av ein halv mrd. NOK, til ein ekstra innsats, i tillegg til budsjettløyvingane for 2023, 2024 og 2025, på eit bunde fond for ein forsterka innsats for eit tryggare veinett.

90 mill NOK av desse vert fasa inn i budsjett for infrastruktur og veg i 2023 og kor 65 mill. av dei er varige driftsmidlar.

Midlane skal kunna brukast fleksibelt til både drift og mindre investeringstiltak. Det er viktig at pengane vert sett i arbeid! Fylkestinget føreset at alle midlane i vegpakka skal vera nytta innan utgangen av 2025.

Midlane bør i størst mogeleg grad brukast i tråd med prioriteringane i RTP, og i tett dialog med kommunane, slik at ein også får gjennomført midre tiltak som punktutbetringar, tiltak som ikkje krev omfattande planlegging, trafikktryggleik, hjertesoner, dekkelegging, ras og brusikring. Kontraktsformer som omfattar lengre strekningar og større friheit til entrepenør kan vurderast.

Fylkesdirektøren vert bedt om å leggja fram ei eiga sak til Fylkestinget i mars, evt. juni korleis dette kan organiserast/fordelast.

2. Fylkestinget har høge ambisjonar for kollektiv. Skal vi få ned klimagassutsleppa er det avgjerande at fleire set frå seg bilen og tek buss og bane, og fylket har derfor forplikta seg til å bidra til nullvekstmålet for Bergensområdet. Fylkestinget er derfor tydeleg på at det er uaktuelt med kutt i ruteproduksjonen i 2023

For å kunne auke talet passasjerar ytterlegare set Fylkestinget av økonomiske midlar til å auka ruteproduksjonen, dette må skje fortløpande.

For å lukkast med auka ruteproduksjon og betre tilbod er tilstrekkeleg med bussjåførar avgjerande. Ein set derfor av midlar til ein

rekrutteringsstrategi for å sikra tilstrekkeleg tal sjåførar til å levera auka kollektivtenester. Fylkestinget ønskjer at det vert laga eit samarbeidsprosjekt/spleiselag med operatørselskapa og gjerne også andre t.d. NAV, for å sikra fleire bussjåførar i det korte tidsbiletet.

Med auka ruteproduksjon og tilstrekkeleg med bussjåførar er vi klar til å ytterlegare stimulere til at fleire skal velje buss og bane, gjennom at det vert sett av midlar til å gjennomføre kampanje i august og september med 40% rabatt på 30-dagars-periodebilet.

Fylkestinget vil både oppmuntra dei som alt vèl positivt, og samstundes stimulera til auka kollektivbruk, gjennom å frysa kollektivtakstane på buss og bane i første halvår.

Når vi ser effektane av omlegging av rutesystemet i Bergensområdet, statlege midlar og passasjervekst, vil me ta ei ny vurdering i juni 2023 om prisutviklinga vidare.

Vi gjer det også billegare for familiar å reise med barn. I dag gjeld familierabatten der du kan ta med fire barn gratis berre i helg og helligdagar. Fylkestinget utvider no denne rabatten til heile veka.

Fylkestinget vil også redusere prisen på enkeltbillett for studentar med 40 prosent.

3.Fylkestinget ber om ei strategisk sak på korleis fylkeskommunen kan utvide bruken av ulike former for fleksibel transport rundt om i Vestland. Mellom anna ber ein om at søknadane frå dei fire kommunane; Stord, Fitjar, Bjørnafjorden og Sunnfjord, som er komne inn vert svara ut i ei sak.

4. Fylkestinget ber om ei sak kor ein utgreier moglegheitene for og kostnadene ved å øke tilbodet på Bybanen i fadderveka hausten 2023.

5. Fylkestinget ber om ein sak på kva som skal til for å fullt ut integrere Skyss sin billettapp, Skyss sin reiseapp og Bysykkel tilbodet i ein applikasjon.

6.Eit samanhengande rutetilbod langs stamruter i heile fylket er viktig. For å få dette til har ein tidligare nokre plassar i fylket vore avhengig av private ekspressbussar. Vi ser det som viktig å utnytte samla ressursar best mogleg, særleg i ei tid der det er sjåførmangel. Fylkestinget ber om ei sak som vurderar fylkeskommunale bussruter langs stamvegnettet, evt samarbeid med private, samt prisstruktur. Ein føreset at saka er klar i samband med første tertial.

7.Utvær og Indrevær i Solund vert lagt inn som stjernestopp på ruta i Ytre Solund. Årskostnad på 2 turar 3 gongar pr veke i 40 veker er rekna til 0,84

MNOK (SAMO 16.11.22). Bruken blir truleg lågare, og ein vil kome attende til varig ordning og finansiering når ein har erfaringstal å bygge på.

8. Fylkestinget forventar at det vert stilt bankgaranti for Nordic Mining sitt bidrag til Fv 611- Sæle- Engebø i tråd med inngått avtale og ber i tillegg om at det vert førd forhandlingar om prisjustering og kostnadsjustering på avtalt beløp på 40 mill. Vegen er alt sterkt belasta med anleggstrafikk og det er behov for å få gjort noko snarast. Løyvde midlar må i hovudsak gå til punktutbetring og møteplassar.

Fylkestinget meiner at Nordic Mining bør stille med ein prisjustering av bidraget som vart avtalt i 2011 om det skal vere mogleg å få gjort dei heilt naudsynte utbetringane.

9. Fylkestinget ber fylkesdirektøren om å vidareføra dialog med NVE for å finna løysing på flaumsikring av Storelva i Innvik med utgangspunkt i at finansiering er eit statleg ansvar. Fylkestinget ber fylkesordførar følgja opp arbeidet med å finna ei politisk berekraftig løysing på flaumsikring av fylkeskommunal infrastruktur

10. Fylkestinget syner til vedtak PS/2022 Regional transportplan , vedtakspunkt 6 om Masfjordbrua. Det betyr å likestille Masfjordsambandet med Atløysambandet i økonomiplanperioden i tråd med vedteken RTP.

11. Kartlegging som vart gjort hausten 2022, syner at det er stort behov for utstyr/ læremiddel ved dei vidaregåande skulane i Vestland. Fylkestinget styrkar budsjettet med kr 30 mill som ei eingongsløyving til dette formålet . Midlane vert delt ut etter fordelingsnøkkelen for utstyr/læremiddel og alle skulane er sikra ein grunnsom. Fylkestinget oppmodar skular som har oppsparte fondsmidlar til å nytte av desse til naudsynte investeringar i undervisningsutstyr slik at den samla summen-vert større. Løyvinga skal også kome produksjonsskulane til gode.

12. Løyvinga til vidaregåande skular er auka med 59,1 mill. kr, grunna ei teknisk overføring frå løyvinga til spesialundervisning og særskilt tilrettelagt opplæring. Den gamle budsjettfordelingsmodellen for skulane i sørfylket tildelte budsjett til skulane både for ordinær drift og spesialundervisning og særskilt tilrettelagt opplæring, desse budsjettsummane vart slik sett i samanheng. Totalnivået for

tildeling til skulane knytt til spesialundervisning og særskilt tilrettelagt opplæring er vidareført både i 2022 og 2023, på same nivå som det har vore tildelt til skulane i dei tidlegare fylkeskommunane. Endringa er såleis ei teknisk justering mellom dei to områda for å få fram eit meir korrekt nivå i budsjettoversynet.

13. Prosjekta Hardanger produksjonsskule og SEFF- Florø gjev tilbod til ungdom som har gjort avbrot i vidaregåande opplæring. Fylkestinget meiner at det er sær viktig at tilbodet sikrast og vidareførast.

I lys av dette siktemål, ber fylkestinget administrasjonen om å framlegge ein sak som vurderer blant anna følgjande tema:

- Moglegheitane for eit samarbeid med NAV om finansiering Hardanger produksjonsskule og SEFF -Florø.
- Om tilboda kan verta søknadsbaserte i tråd med fullføringsreforma.
- Korleis ungdomar som går på produksjonsskule kan behalde elevstatusen sin utan at dei brukar av opplæringsretten.

14. Fylkeskommunen har lukkast med å få fleire til å søkje yrkesfagleg utdanning.

Både det og innføring av inntaksmodell med tillegspoeng for næraste skular har gjort at det er oppretta, og må opprettast fleire yrkesfagklassar, mest i Bergensområdet. Difor vil det vere behov for å auke kapasiteten for yrkesfag ved ein del skular. I framlegg til investeringsbudsjett er Laksevåg vgs og fagskule særskilt omtala. Men også andre skular kan ha behov for auka kapasitet. Difor er det viktig at dette kjem fram i kunnskapsgrunnlaget som det vert arbeidd med. Dette må med i fordelinga av summen som er sett av til fordeling i budsjettet for 2023 og i økonomiplanen. Og det må med i vurderinga av framtidige investeringar.

Også gjennomføringa av fullføringsreforma med utvida rettar, kan gje behov for auka kapasitet.

15. Alle hustandar i Vestland skal ha tilgang til høghastigheitsbreiband og til 100 prosent mobildekning. Fylkestinget ser positivt på den auka satsinga på dette frå regjeringa. Dersom det er behov for ytterlegare midlar for å imøtekomma søknader i 2023, vil fylkestinget komma tilbake på eigna måte.

16.Fylkestinget løyver 1,5 millioner til prosjektet på Vaksdal mølle. Fylkestinget vil vurdere ei ytterligere løyving når prosjektet har sikret finansiering fra andre aktører.

17.Løyvinga på 1 mill til oppfølging av Handlingplan for folkehelse, skal ha vekt på oppfølging av tiltak av 1.10; Kartlegge fylkeskommunen sine verkemiddel for aldersvenleg samfunnsplanlegging og tenesteutvikling, og utvikle rammer for planlegging av Vestland som aldersvenleg fylke, 1.11; Utarbeide ein tilstandsrapport over Vestland fylkeskommunen sitt arbeid med universell utforming og 2.28; Samordne kunnskapsgrunnleg for førebygging av sjølv-mord, samt sak som kjem våren 2023 om innsats knytt til styrking av familiar og legge til rette for stabile og trygge oppvekstmiljø, psykisk helse i lys av koronaepidemien og styrke fysisk aktivitet.

18.Fylkestinget set i dette budsjettet av midlar til kirkens bymisjon sitt prosjekt for papirlause. Det er venta sak i første halvdel av 2023 og ein vil derfor komme attende til midlar til andre søknadar som også gjeld papirlause.

19. Fylkestinget viser til budsjettvedtaket for 2022 kor fylkestinget auka tildelinga til KODE med 1 mill, og ønskja eit felles løft med staten. Her lova fylkestinget at om «Aukar staten sine driftstilskot til KODE med minst 40 millionar kroner, forpliktar Vestland fylkeskommune seg til å auke driftstilskotet ytterlegare med 4 millionar kroner.» I budsjettforliket mellom AP, Sp og SV for statsbudsjettet for 2022, auka staten med 10 millionar. Difor aukar Vestland fylkeskommune ytterlegare med 1 million i tilskot til KODE, jf. Verbalpunktet i budsjettet for 2022.

20.Fylkestinget bed om ei sak på korleis ein kan bidra med areal til ei sikker russefeiring i Bergen, inkludert finansiering frå andre og uten at Vestland fylkeskommune er ansvarleg medarrangør.

21. Fylkestinget ønskjer å styrke ordninga med skulefrukost og set at ytterligare 5 millionar kronar til dette. Ein vil sikre at kvaliteten på skulefrukosten er god, og legge til rette for at skular som har gode idear til betre kvalitet t.d. meir lokal mat, meir variert utval, meir varm mat har høve til å gjerne dette med styrka midlar.

22.Fylkeskommunen har ei stor utfordring med å rekruttere og holde på kvalifisert arbeidskraft i tannhelsetenesta. Fylkestinget set derfor av 2,5 mill til rekrutteringsmidlar og midlar til å sikre stabil arbeidskraft og kompetanse i tenesta.

Fylkestinget set av midlar til å sikre modernisering av utstyr og auka kapasitet i tannhelsetenesta.

23. Fylkestinget vil halde fram oppgradering og modernisering av tannklinikkane. I investeringsprogrammet er fire tannklinikkar nemnd, Bømlo, Sogndal, Florø og Odda. Fylkestinget ber om at ein planlegg og legg til rette for at oppgradering/modernisering/ bygging av ytterligare fleire tannklinikkar.